

Vammaispalvelujen palveluverkkoselvitys

Raisio kaupunki |

raisiO

SISÄLLYS

1. Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto kokonaisuutena	2
2. Lainsäädännön asettamat velvoitteet vammaispalveluille ja kehitysvammahuollolle	3
Keskeisimmät vammaispalvelujen tuottamista säättävät lait ja säännökset	3
3. Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon tavoitteet.....	5
4. Tilat, henkilöstö, asiakasmäärät, palvelut ja talouden tunnusluvut.....	6
4.1. Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon tilat.....	6
4.2. Vammaispalvelujen avopalveluyksikkö	6
4.2.1. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön henkilöstö ja tehtävät	7
4.2.2. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön asiakasmäärät	7
4.2.3. Vammaispalvelulain mukainen palvelukuvaus	8
4.2.4. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja tukitoimet	8
4.2.5. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön talouden tunnusluvut	11
4.3. Kehitysvammahuolto.....	11
4.3.1. Kehitysvammahuollon henkilöstö ja tehtävät.....	11
4.3.2. Kehitysvammahuollon asiakasmäärät.....	13
Palveluohjaus ja varhaiskuntoutus.....	14
Avotyötoiminta.....	14
Työtoiminta.....	15
Päivätoiminta sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.....	16
4.3.5. Asumispalvelut	18
4.3.5. Kehitysvammahuollon talouden tunnusluvut	23

1. Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto kokonaisuutena

Raision kaupungissa vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto kuuluvat organisatorisesti hoito- ja hoivapalvelujen palvelualueeseen muodostaen oman palveluyksikön. Koko hoito- ja hoivapalvelujen palvelualueella johtaa johtava hoitaja, jolla on kokonaisvastuu palvelualueen johtamisesta, palvelujen yhteensovittamisesta, kehittämisestä sekä hankinnoista. Hallinnossa tehdään myös omaishoidon tuen päätökset sekä niihin liittyvät ostopalvelupäätökset.

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon palveluyksikössä on 27 vakinaista työntekijää/vakanssia. Yksikön johtajana toimii palveluyksikönjohtaja. Hänellä on vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon substanssin vastuu ja osaaminen. Palveluyksikön johtaja vastaa myös yksikkönsä asiakaspäätöksistä.

Yksityisten palvelutuottajien valvontaa tehdään palvelualuejohtajan ja palveluyksikönjohtajan yhteistyönä.

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon palveluyksikössä on toimintaa kolmessa eri työpisteessä, jolloin lähiesimies ei ole aina arjessa läsnä. Lisäksi osassa yksiköitä tehdään kaksi- ja kolmivuorotyötä.

Vammaispalvelun ja kehitysvammahuollon kokonaisuus koostuu vammaispalvelujen avopalveluyksiköstä sekä kehitysvammahuollosta, johon kuuluu kehitysvammaisten päivätoiminta, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito, tilapäishoito (intervalli), avotyö- ja työtoiminta sekä asumispalvelut.

Vammaisten henkilöiden omaishoidon tukeen liittyvät tehtävät toteutetaan yhteistyössä hoito- ja hoivapalvelujen omaishoidon koordinaattorin sekä avopalveluyksikön henkilöstön kesken.

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut tuotetaan pääsääntöisesti ostopalveluina. Kehitysvammaisille henkilöille erityishuollon palveluista suuri osa tuotetaan Raision kaupungin omana toimintana, joita täydennetään yksityisten palveluntuottajien palveluilla. Vammaispalvelut ja kehitysvammahuollon palvelut tuotetaan myös Ruskon kunnalle yhteistoiminta-aluesopimuksen mukaisesti.

Vammaisille henkilöille sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaan. Palvelut järjestetään vammaispalvelulain mukaan, jos vammaisen henkilö ei muun lain nojalla saa riittäviä ja sopivia palveluja tai tukitoimia. Vammaispalvelulain ja -asetusten nojalla myönnetty palvelut edellyttävät vaikeavammaisuutta. Vaikeavammaisuutta arvioidaan suhteessa haettavaan palveluun.

Vammaisille henkilöille erilaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään kunnan sosiaali- ja terveyskeskuksesta sekä Kelan tuottamana. Osa palveluista ja tukitoimista on lakisääteisiä ja osa harkinnanvaraisia määrärahasidonnaisia palveluita. Kunnan vammaispalveluilla on tärkeä rooli ohjata, neuvoa ja sovittaa yhteen riittävät palvelut ja tukitoimet vammaiselle henkilölle, jotta hänellä on mahdollisuus täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti osallistua yhteiskunnan toimintaan muiden kanssa haluamallaan tavalla.

2. Lainsäädännön asettamat velvoitteet vammaispalveluille ja kehitysvammahuollolle

---

Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto ovat osa kunnan sosiaali- ja terveydenhuollonpalvelujen kokonaisuutta, joiden järjestämisestä on asetettu kunnille lakisääteinen velvoite.

Lainsäädäntö kohdistuu palveluihin, asiakkaan/potilaan asemaan ja oikeuksiin, asiakasmaksuihin sekä ammattihenkilöiden koulutukseen ja riittävään pätevyYTEEN.

Keskeisimmät vammaispalvelujen tuottamista säättävät lait ja säännökset

Perustuslaki (731/1999)

Perustuslaki turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Suomen lainsäädäntö perustuu perustuslakiin ja se ei saa sisällöllisesti olla perustuslain vastainen.

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2016)

Yleissopimuksen alkaen 10.6.2016 tarkoituksena on edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista. Vammaisiin henkilöihin kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)

Vammaispalvelulain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. Tämän lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on otettava huomioon asiakkaan yksilöllinen avun tarve. Vaikeavammaisuus voi perustua fyysiseen, psyykkiseen tai kognitiiviseen vammaisuuteen.

Kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Vammaispalvelulaki on ensisijainen suhteessa kehitysvammalakiin, mutta toissijainen suhteessa sosiaalihuoltolakiin. Sovellettava laki tulee valita sen mukaan, minkä lain perusteella järjestettävä apu toteuttaa parhaiten asiakkaan perusoikeuksia ja kyseessä olevan lain tarkoitusta sekä asiakkaan etua.

Sosiaalilautakunnan ja kunnan muiden viranomaisten on edistettävä ja seurattava vammaisten henkilöiden elinoloja sekä pyrittävä toiminnallaan ehkäisemään epäkohtien syntymistä ja poistamaan haittoja, jotka rajoittavat vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksia ja osallistumista. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan yleiset palvelut soveltuvat myös vammaiselle henkilölle.

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/1987)

Kunnan tulee ehkäistä ja poistaa vammaisten henkilöiden toimintamahdollisuuksia rajoittavia esteitä ja haittoja siten, että he voivat toimia yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä. Vammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet järjestetään siten, että ne tukevat heidän omatoimista suoriutumistaan. Asetuksella säädetään tarkemmin sovellettavan lainsäädännön sisällöistä.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)

Kehitysvammalaki korostaa jokaisen erityishuollossa olevan kehitysvammaisen ihmisen oikeutta täysimääräiseen osallistumiseen yhteiskunnassa. Hänen toiveensa, mielipiteensä ja yksilölliset tarpeensa on otettava huomioon ja hänelle on turvattava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omiin asioihinsa. Kehitysvammaisen ihmisen itsemääräämistä tulee vahvistaa ja hänen itsenäistä suoriutumistaan tukea.

Kehitysvammalaki säättää myös rajoitetoimenpiteiden käytöstä. Rajoitustoimenpiteitä voidaan käyttää vain silloin, kun se on välttämätöntä erityishuollossa olevan tai jonkun toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden suojaamiseksi tai kun on tarvetta torjua merkittävä omaisuusvahinko.

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Sosiaalihuoltolain tarkoituksena on vahvistaa peruspalveluja ja laki koskee kaikkia asiakkaita lapsista vanhuksiin. Lain mukaan kuntalaisille tulee selvittää selkeästi, mihin heillä on oikeus ja mistä palveluja ja apua voi hakea. Laki myös edellyttää, että kunnat varaavat riittävät resurssit palvelujen toteuttamiseen.

Sosiaalihuoltolain tavoitteena on edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta sekä edistää osallisuutta. Lain tarkoituksena on turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Lain muina tavoitteina on edistää asiakaskeskeisyyttä, asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa sekä parantaa yhteistyötä sosiaalihuollon ja kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden välillä.

Laki omaishoidon tuesta (937/2005)

Lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus. Lain mukaan kunnan on tarvittaessa myös järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten sekä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Lain mukaan sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään sosiaalihuoltoon ja kohteluun ilman syrjintää. Hyvään kohteluun kuuluu asiakkaan ihmisarvon, vakaumuksen, yksityisyyden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Sosiaalihuollon palveluja järjestettäessä asiakkaan etu, toivomukset, mielipide ja yksilölliset tarpeet on otettava huomioon. Huomioon on myös otettava asiakkaan äidinkieli ja kulttuuritausta. Asiakkaalla on oikeus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jotta asiakas voisi käyttää osallistumisoikeuttaan, on hänen saatava selvitys erilaisista vaihtoehtoista toteuttaa tarvitsemansa sosiaalihuollon palvelut tai muista seikoista, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

Vammaispalvelujen toimintaa ohjaavia muita lakeja ovat muun muassa:

- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Hallintolaki (434/2003)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)

3. Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon tavoitteet

Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisia palveluja tuotettaessa tavoitteena ovat palvelujen asiakaslähtöisyys, oikea-aikaisuus, riittävyys sekä taloudellisuus. Palveluista on säädetty sosiaalihuoltolaissa, vammaispalvelulaissa ja kehitysvammalainlaissa. Palveluja järjestetään kunnassa lainsäädännön asettamien velvoitteiden ja suositusten mukaisesti. Myös palveluiden toteutumisen valvonta kuuluu yksikön tehtäviin osana kunnan lainsäädännöllä asetettuja velvoitteita.

Vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon tavoitteena on vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Tavoitteena on tukea vammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyä sekä omatoimisuutta. Kunnan järjestämällä palveluilla ja tukitoimilla helpotetaan vammaisten henkilöiden selviytymistä jokapäiväisestä elämästä.

Asiakastyössä kunnioitetaan ja tuetaan asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja huomioidaan asiakkaan mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Itsemääräämisoikeuden tukemiseen liittyy tuettu päätöksenteko ja edunvalvonta.

Palveluohjauksen sosiaalityöntekijä tai palveluohjaaja arvioi palvelutarpeen yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa moniammatillisen työryhmän kanssa. Vammaispalvelut ja tuet määräytyvät palvelutarpeen arvioinnin sekä vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella.

Palvelutarpeen arvioinnin jälkeen laaditaan palvelusuunnitelma vammaisen asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien kokonaisuudesta. Palvelusuunnitelmaan tulee sisällyttää tieto, jossa on joko sovittu palvelusuunnitelman tarkistusajankohta tai niistä olosuhteista, jotka aiheuttavat palvelusuunnitelman tarkistamisen. Palvelusuunnitelmaa ei laadita, jos kyse on tilapäisestä neuvonnasta ja ohjauksesta.

4. Tilat, henkilöstö, asiakasmäärät, palvelut ja talouden tunnusluvut

4.1. Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon tilat

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon toimintaa on kolmessa eri kiinteistössä. Tämän ohella hoito- ja hoivapalvelujen hallinto sijaitsee sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen tiloissa Villiviinissä. Koska vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon toiminnot sijaitsevat osittain tilojen suhteen hajautettuina, aiheuttaa tämä lähiesimiestyöhön haastetta. Lisäksi vammaispalvelujen avopalveluyksikkö sijaitsee tällä hetkellä hieman liian syrjässä ja tiloihin ei ole esteetöntä pääsyä vammaisilla henkilöillä. Tilat ovat yhteiset kotikuntoutuksen kanssa. Seuraavassa taulukossa yksikön tilat esitetään tiivistetysti.

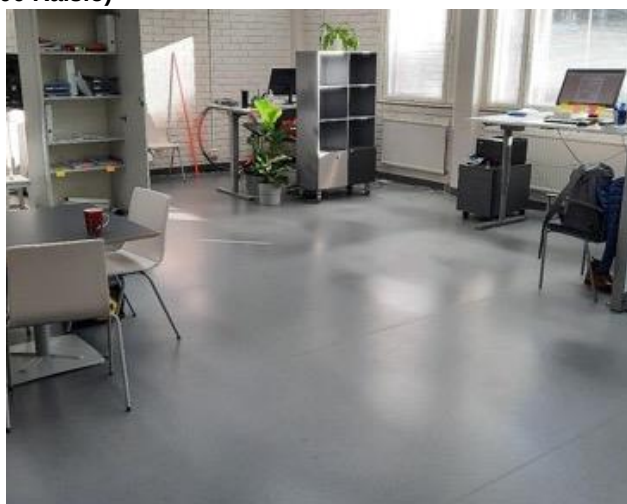
Kiinteistö	Osoite	Omistussuhde	Tilojen m2 yhteensä	Tilojen toiminnot
Terveystieteiden keskus	Juhaninkuja 3	Oma	70 m2	Vammaispalvelujen avopalvelut
Kotikunta	Sairaalakatu 1	Oma	1 092 m2	Kehitysvammaisten tehostettu asuminen Päivätoiminta Avotyötoiminta
Kerttulakoti	Sairaalakatu 1	Oma	101 m2	Kehitysvammaisten työtoimintakeskus Touhula
Nalli	Raatinmiehenkatu 3 A	Oma	395 m2	Kehitysvammaisten ohjattu asuminen

4.2. Vammaispalvelujen avopalveluyksikkö

Vammaispalvelun avopalveluyksikkö (Juhaninkuja 3, 21200 Raisio)

Sisäänkäynti

Työtilat

Rakennusvuosi	1969, remontoitu
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	70

Vammaispalvelujen avopalvelut on tarkoitettu kotona tai asumispalveluissa asuville vammaisille henkilöille, joille ei vamman tai pitkäaikaisen sairauden vuoksi löydy tarpeita vastaavia palveluja kunnan peruspalveluista.

4.2.1. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön henkilöstö ja tehtävät

Vakanssi	Tehtävät
Palveluyksikönjohtaja (1) -sosiaalityöntekijä -palveluyksikön yhteinen esimies	Palveluyksikönjohtaja ja lähiesimies. Vastaa palveluyksikön budjetista, omavalvonnasta, hankinnoista, tiloihin liittyvistä asioista, yksikkönsä kehittämisestä, hoidon laadusta sekä työ- ja asukasturvallisuudesta. Vastaa, että asiakkaille myönnetty palvelut ovat linjassa lainsäädäntöön sekä ovat määrärahojen puitteissa. Tekee palveluyksikössä asiakkaiden palvelupäätöksiä. Valmisteleo oikaisuvaatimusten, kantelujen ja muistutusten vastineet.
Sosiaalityöntekijä (1)	Asiakkaiden ohjaus, neuvonta, palvelutarpeen arvioinnit, palvelusuunnitelmien sekä palvelupäätösten tekeminen. Hoitaa monitahoiset vammaisten henkilöiden palvelutarpeen arvioinnit sekä palvelusuunnitelmien laatimiset.
Sosiaaliohjaaja (2)	Asiakkaiden ohjaus, neuvonta, palvelutarpeen arvioinnit, palvelusuunnitelmien sekä palvelupäätösten valmisteleminen sosiaalityöntekijälle.

4.2.2. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön asiakasmäärät

Raisiossa on 390 vaikeavammaista henkilöä ja Ruskolla 70, luvut eivät sisällä kehitysvammaisia henkilöitä. Vammaispalvelussa on tyypillistä, että samalla asiakkaalla on tarve usealle eri palvelulle ja tukitoimille. Alla olevassa taulukossa on kuvattu palveluittain vammaispalvelujen asiakasmääriä vuosilta 2017–2019.

Vaikeavammaisten asiakkaiden määrä palveluittain	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019
Raisio			
Henkilökohtainen apu	82	80	90
VPL kuljetuspalvelu	217	236	238
Päivätoiminta	6	6	5
Asunnon muutostyöt ja kodin laitteet	15	15	16
Asumispalvelut	26	26	28
Välineet, koneet, laitteet	0	0	15
Sopeutumisvalmennus	0	0	5
Yhteensä/Raisio	346	363	397
Rusko			
Henkilökohtainen apu	21	22	25
VPL kuljetuspalvelu	43	71	82
Päivätoiminta	2	2	3
Asunnon muutostyöt ja kodin laitteet	3	4	6
Asumispalvelut	11	9	9
Välineet, koneet, laitteet	0	0	0
Sopeutumisvalmennus	0	0	1
Yhteensä/ Rusko	80	108	126
Kaikki yhteensä	426	471	523

4.2.3. Vammaispalvelulain mukainen palvelukuvaus

Vammaispalvelulaki on erityislaki, jonka nojalla myönnetään palveluja ja tukitoimia vaikeavammaisille henkilöille. Lakisääteisten palvelujen osalta vaikeavammaisille henkilöille syntyy subjektiivinen oikeus ja kunnan on varattava niitä varten riittävät määrärahat. Lisäksi kunnan on myönnettävä lakisääteiset palvelut talousarvioon varatuista määrärahoista riippumatta.

Asiakkaan vaikeavammaisuus arvioidaan palvelutarpeen arvioinnin pohjalta yksilöllisesti suhteessa haettuun palveluun tai tukitoimeen. Asiakas voi olla vaikeavammainen suhteessa tiettyyn palveluun, mutta vaikeavammaisuus ei samanaikaisesti välttämättä täyty muiden vammaispalvelulain mukaisten palvelujen suhteen. Palvelutarpeenarviota tehdään yhdessä asiakastahon kanssa henkilökohtaisten tapaamisten, kotikäyntien, moniammatillisten verkostojen, muun ammatillisen yhteistyön, tiimityön ja kirjallisten asiakirjojen pohjalta.

Lakisääteisten palvelujen ohella osa vammaispalvelulain mukaisista palveluista kuuluu yleisen järjestämisvelvollisuuden piiriin, joihin on varattava määrärahoja kunnassa esiintyvän tarpeen ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Kehitysvammalakia lukuun ottamatta vammaispalvelulaki on toissijainen suhteessa muuhun lainsäädäntöön. Vammaispalvelulain nojalla myönnettävät palvelut ovat ensisijaisia, jos muiden lakien nojalla myönnettävät palvelut ja tukitoimet eivät ole riittäviä tai eivät tarkoituksenmukaisella tavalla turvaa vammaisen henkilön päivittäisiä arjen toimintoja.

Lain mukaan asiakkaille on tehtävä palvelutarpeen arviointi ja sen pohjalta laadittava palvelusuunnitelma, joka sisältää asiakkaan tarvitsemat palvelut ja tukitoimet. Palvelusuunnitelma on tarkistettava, jos vammaisen henkilön palveluntarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu olennaisia muutoksia. Palvelusuunnitelmaa ei kuitenkaan ole velvollisuutta laatia, jos se on palvelutarpeen arvion pohjalta ilmeisen tarpeetonta.

4.2.4. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja tukitoimet

Lakisääteiset palvelut

Kuljetuspalvelu

Kuljetuspalvelua myönnetään asiointi- ja virkistystoimintaan, jos vaikeavammainen henkilö ei kykene ilman kohtuuttomia vaikeuksia käyttämään julkisen liikenteen kulkuvälineitä. Vähimmäismäärä on 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa omassa kunnassa tai lähikuntien alueella. Kuljetuspalvelua ei voi käyttää terveydenhuollon matkoihin. Kuljetuspalveluja ei myöskään järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla.

Vammaispalvelulain mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaisen henkilön kuljetuspalvelut myös välttämättömiin työhön ja opiskeluun liittyviin matkoihin. Näiden matkojen järjestämisessä ei ole matkojen määrään liittyviä kuukausittaisia rajoituksia.

Henkilökohtainen apu

Henkilökohtainen apu on tarkoitettu vaikeavammaisen henkilön itsenäisen elämän tukemiseen. Henkilökohtaisen avun vähimmäismäärä 30 tuntia kuukaudessa.

Henkilökohtainen apu voi olla päivittäisissä toimissa avustamista. Tällaisia päivittäisiä tai usein toistuvia toimia voivat olla muun muassa liikkumisessa avustaminen, pukeutuminen, henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen, vaate- ja ruokahuolto, kodinhoito, kaupassakäynti, lääkärikäynnit, muu asiointi tai lasten vieminen päiväkotiin ja lasten päivittäisiin toimiin osallistuminen. Henkilökohtaisen avun turvin vammaisen henkilö voi myös harrastaa ja osallistua sosiaalisen ja yhteiskunnalliseen elämään.

Tämän ohella henkilökohtaista apua on järjestettävä työtä, yritystoimintaa ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Tällöin tuntimäärää ei ole rajattu vaan se perustuu yksilölliseen harkintaan avun kokonaistarpeesta.

Jos hakijan avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan eikä henkilöllä ole vammaispalvelulain edellyttämällä tavalla voimavaroja määritellä tarvitsemansa avun sisältöä ja toteutustapaa, avun tarve tulee ratkaista muilla tavoilla.

Palveluasuminen

Palveluasumista järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvaluonteisesti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti.

Jos hakijan avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja tähän liittyvään valvontaan, kunnalla ei lain mukaan ole velvollisuutta myöntää palveluasumista vammaispalvelulain nojalla.

Asunnon muutostyöt ja kotiin kuuluvat välineet ja laitteet

Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kiinteästi kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Korvattavia asunnon muutostöitä ovat henkilön vamman tai sairauden vuoksi suoritettavat välttämättömät rakennustyöt kuten ovien leventäminen, luiskien rakentaminen, kylpyhuoneen, WC:n ja vesijohdon asentaminen, kiinteiden kalusteiden ja rakennus- ja sisustusmateriaalien muuttaminen sekä vastaavat muut henkilön vakituksessa asunnossa suoritettavat rakennustyöt. Asunnon muutostyöksi katsotaan myös muutostöiden suunnittelu sekä esteiden poistaminen asunnon välittömästä lähiympäristöstä. Asunnon peruskorjauksesta aiheutuvia kustannuksia ei korvata.

Asuntoon kuuluvia korvattavia välineitä ja laitteita ovat nostolaitteet, hälytyslaitteet tai vastaavat muut asuntoon kiinteästi asennettavat välineet ja laitteet. Kunta voi myös antaa asuntoon kuuluvia välineitä tai laitteita korvauksetta vaikeavammaisen henkilön käytettäväksi.

Päivätoiminta

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa tulee järjestää vaikeavammaiselle henkilölle, jos hänellä ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuun työtoimintaan. Päivätoimintaa on järjestettävä asiakkaan tarpeiden mukaisessa laajuudessa.

Yleisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat palvelut

Kuntoutusohjaus

Kuntoutusohjaukseen kuuluu vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen sekä vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksien lisäämiseen liittyvistä erityistarpeista tiedottaminen.

Sopeutumisvalmennus

Sopeutumisvalmennukseen kuuluu neuvonta, ohjaus ja valmennus vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseksi. Sopeutumisvalmennusta voidaan toteuttaa yksilöllisesti tai ryhmäkohtaisesti ja tarvittaessa se voi olla myös toistuvaa.

Taloudelliset tukitoimet

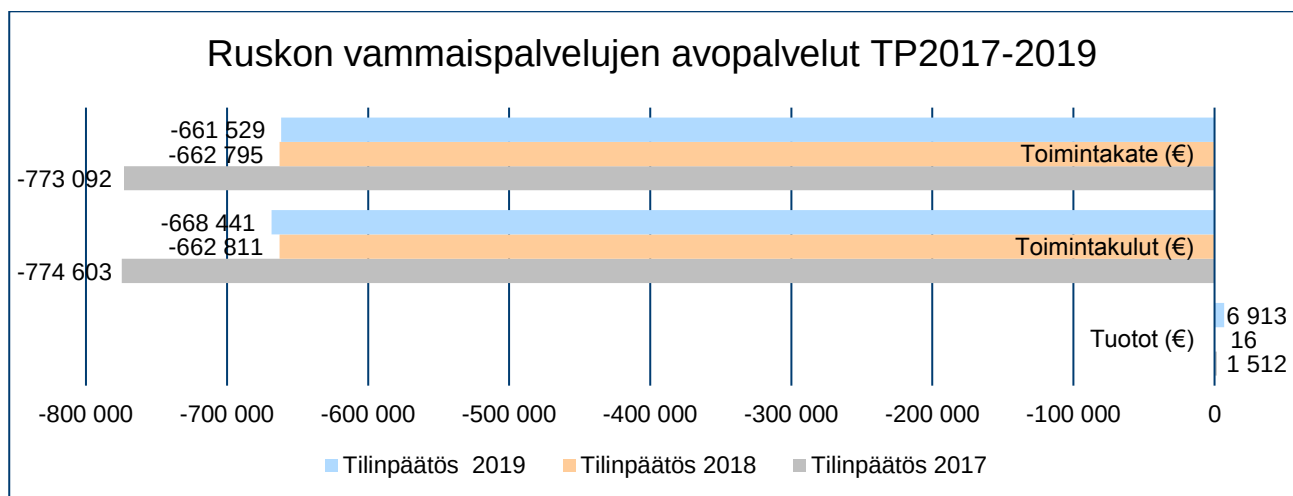
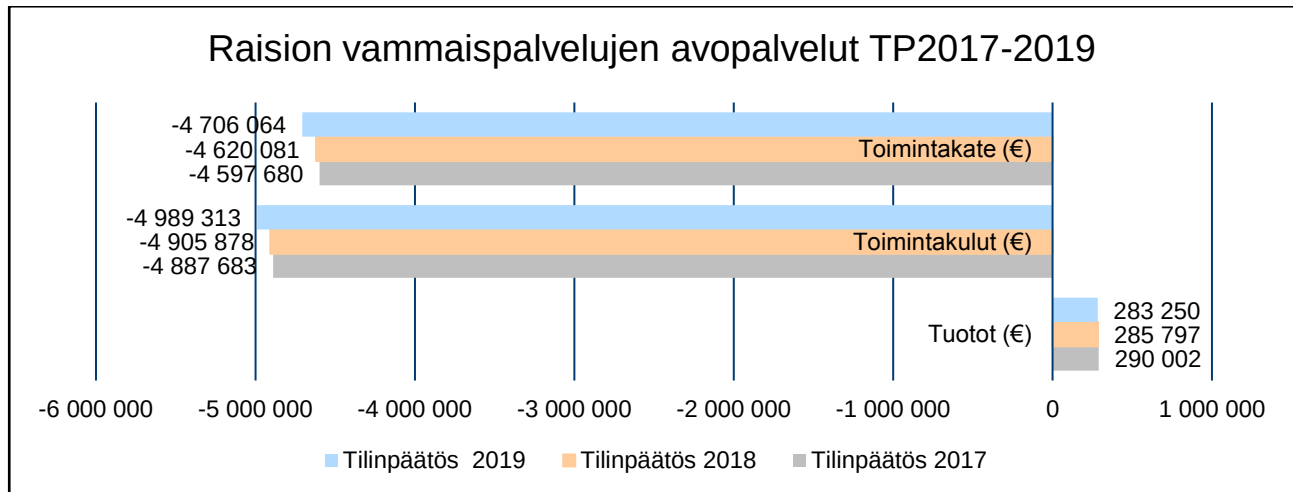
Vammaiselle henkilölle korvataan hänen vammansa tai sairautensa edellyttämän tarpeen mukaisesti kokonaan tai osittain kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisista tukitoimista sekä ylimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat vamman tai sairauden edellyttämän vaatetuksen ja erityisravinnon hankkimisesta.

Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat koneet, välineet ja laitteet

Tukea voidaan myöntää sellaisiin välineisiin, koneisiin ja laitteisiin, joita vaikeavammaisen henkilö tarvitsee vammansa tai sairautensa vuoksi liikkumisessa, viestinnässä ja henkilökohtaisessa suoriutumisessa kotona ja vapaa-ajan toiminnassa. Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavien välineiden, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuneista kustannuksista korvataan puolet. Vakiomalliseen välineeseen, koneeseen tai laitteeseen tehdyt, vamman edellyttämät välttämättömät muutostyöt korvataan kuitenkin kokonaan.

4.2.5. Vammaispalvelujen avopalveluyksikön talouden tunnusluvut

Vammaispalvelujen avopalveluyksikön tilipäätökset vuosilta 2017–2019, Raisio ja Rusko erikseen.

4.3. Kehitysvammahuolto

4.3.1. Kehitysvammahuollon henkilöstö ja tehtävät

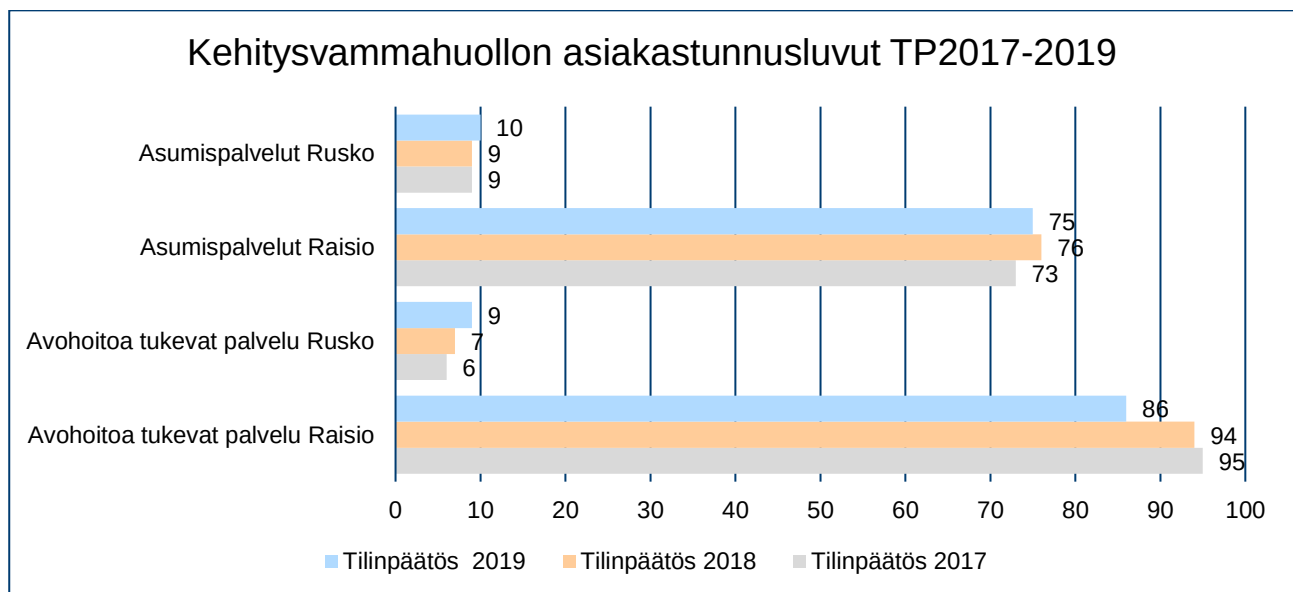
Vakanssi	Tehtävät
Palveluyksikönjohtaja (1) -sosiaalityöntekijä -palveluyksikön yhteinen esimies	Vastaa koko palveluyksikön budjetista, omavalvonnasta, hankinnoista, tiloihin liittyvistä asioista, palveluyksikön kehittämisestä, palvelun laadusta sekä työ- ja asukasturvallisuudesta. On lähiesimies apulaisosastonhoitajalle ja avopalveluyksikön henkilöstölle.

Apulaisosastonhoitaja(1)	Kehitysvammahuollon lähiesimies. Kokonaisvastuu toiminnasta sekä päivittäisen toiminnan johtamisesta sekä henkilöstöhallinnosta kuten rekrytoinneista, työsopimuksista, henkilöstön riittävästä osaamisesta, työhyvinvoinnista sekä vuosittaisista kehityskeskusteluista. Apulaisosastonhoitaja toteuttaa laadittua budjettia ja vastaa yksikkönsä kehittämisestä, omavalvonnasta, palvelun laadusta sekä työ- ja asukasturvallisuudesta yhdessä palveluysikönjohtajan kanssa. Lääkehoidon osalta hänellä on informointi-, seuranta- ja valvontavastuu, että yksikössä toteutetaan lääkehoitosuunnitelman mukaista lääkehoitoa. Asiakkaan omaisten ja opiskelijoiden neuvonta sekä ohjaaminen ovat osa tehtävää.
Sairaanhoitaja (1)	Asukkaiden hoito- ja hoivatyöhön osallistuminen kuntouttavalla ja struktuurin mukaisella työotteella – avustaminen, tukeminen, ohjaaminen ja motivointi päivittäisissä toiminnoissa. Asukkaiden lääkehoidon suunnittelu, toteuttaminen, seuranta ja arviointi. Seuraa, että hoitotyön kirjaaminen on hoitotyön prosessin mukaista yksikössä. Yksikön kehittäminen yhteistyössä yksikön muiden työntekijöiden ja esimiehen kanssa. Yhteistyö asukkaiden omaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden ohjaus. Omista vastuualueista huolehtiminen.
Toimintaterapeutti (1)	Vastaa kuntoutustavoitteita tukevasta päivätoiminnasta Intervalliasiakkaiden päivittäisen toiminnan järjestäminen ja toteuttaminen fyysisen, sosiaalisen ja kognitiivisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Ohjaa ja neuvoo palveluysikön muita työntekijöitä ergonomisista työskentelytavoista sekä apuvälineiden käytöstä palveluysikössä. Yhteistyö asukkaiden omaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden ohjaus.
Työvalmentaja (1)	Vastaa työtoimintakeskus Touhulan päivittäisestä toiminnasta ja sen sujumisesta. Suunnittelee ja kehittää Touhulan toimintaa niin, että siellä on työtoiminnan asiakkaille jokaiselle mielekästä ja soveltuvaa työtä. Yhteistyö asukkaiden omaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden ohjaus.
Sosiaaliohjaaja (1)	Koordinoi ohjatun ja tuetun asumisen suunnitelmallista arjen sujumista ja toteuttaminen yhdessä ohjaajien kanssa. Asiakkaan palvelutarpeen arviointi ja sen mukaisen lakisääteisen palvelusuunnitelman ja kuntoutustavoitteiden laatiminen. Huolehtii erityishuolto-ohjelmista ja palvelusuunnitelmien ajan tasaisuudesta. Osallistuu verkostopalaveriin ja tekee yhteistyötä muiden palveluysikön työntekijöiden kanssa. työskentelee yhdessä sairaanhoitajan, toimintaterapeutin, avopalveluohjaajan ja avustajan kanssa. Suorittaa tarvittaessa kotikäyntejä. Yhteistyö asukkaiden omaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden ohjaus. Omista vastuualueista huolehtiminen.
Ohjaaja (17)	Asukkaiden päivittäisen kokonaisvaltaisen hoidon ja hoivan toteuttaminen yksilöllisen palvelusuunnitelman mukaisesti. Asukkaiden toimintakyvyn ylläpitäminen kuntouttavalla työotteella sekä asukkaiden viriketoiminta. Asukkaan hoidon kirjaaminen hoitotyön prosessin mukaisesti. Hoitotoimenpiteiden suorittaminen sekä lääkehoidon toteuttaminen ja arviointi koulutuksen antaman ja osaamisen laajuuden mukaisesti. Intervalliasiakkaiden päivittäisen toiminnan järjestäminen ja toteuttaminen fyysisen, sosiaalisen ja kognitiivisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Osallistuu palvelusuunnitelman laatimiseen, tarkistaa ja arvioi suunnitelman toteutumista ja tarvittavia muutoksia. Asumisen ja päivätoiminnan struktuurien suunnittelu ja toteutus moniammatillisessa yhteistyössä. Yhteistyö asukkaiden omaisten ja muiden sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden ohjaus. Omista vastuualueista huolehtiminen.
Avustaja (1)	Asukkaiden päivittäisen kokonaisvaltaisen hoidon ja hoivan toteuttaminen yksilöllisen palvelusuunnitelman mukaisesti sekä asukkaiden toimintakyvyn ylläpitäminen kuntouttavalla työotteella ja asukkaiden viriketoiminta. Asukkaan voimien muutoksista raportointi sairaanhoitajalle tai ohjaajalle. Hoitotyön kirjaaminen hoitotyönprosessin mukaisesti. Intervalliasiakkaiden päivittäisen toiminnan järjestäminen ja toteuttaminen fyysisen, sosiaalisen ja kognitiivisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi.

Laitosapulainen (1)	Huolehtii yksikön yleisten tilojen ja asukastilojen puhtaanapidosta, siivousvälineiden ajantasaisuudesta, tilauksesta ja riittävydestä. Ohjaa avopalvelutyöntekijöitä oman vastualueensa mukaisesti.

4.3.2. Kehitysvammahuollon asiakasmäärät

Raisiossa on 143 kehitysvammaista henkilöä ja Ruskolla 22. Kehitysvammahuollon palveluille on tyypillistä, että samalla asiakkaalla on tarve usealle eri palvelulle ja tukitoimille. Seuraavassa taulukossa on kuvattu kehitysvammapalvelujen avopalvelujen ja asumispalvelujen asiakasmäärät vuosilta TP2017–TP2019.

4.3.3. Kehitysvammahuollon palvelukuvaus

Kehitysvammaiselle henkilölle sosiaalipalvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaan. Vaikeavammaisuutta arvioidaan suhteessa haettavaan palveluun.

Kehitysvammaiselle henkilölle voidaan tarvittaessa myöntää erityishuollon palveluja, jos palvelun tarve johtuu ensisijaisesti kehitysvammasta ja peruspalvelut eivät riitä kattamaan riittävää palvelutarvetta. Kehitysvammaisten erityishuollon tarkoituksena on edistää kehitysvammaisen ihmisen suoriutumista päivittäisistä toiminnoista, toimeentulosta ja sopeutumisesta yhteiskuntaan sekä turvata hänen tarvitsemansa hoito ja huolenpito. Erityishuollon palvelut ovat lähtökohtaisesti maksuttomia asiakkaalle.

Kehitysvammaisen erityishuolto-ohjelma laaditaan, mikäli asiakas ei saa tarvitsemiaan palveluja ensisijaisten lakien perusteella tai ne eivät ole asiakkaan edun mukaisia. Erityishuollon yksilölliseksi toteuttamiseksi jokaiselle sen piirissä olevalle henkilölle tulee laatia erityishuolto-ohjelma. Erityishuolto-ohjelma laaditaan yhteistyössä asianomaisen henkilön, hänen edunvalvojansa tai muun huoltajansa ja mahdollisesti muiden sidosryhmien kanssa. Ohjelma on tarpeen mukaan tarkistettava.

Raisiossa suuri osa kehitysvammaisten palveluista järjestetään omana toimintana, jota tuetaan yksityisten palveluntuottajien palvelujen avulla.

Erityishuoltoon kuuluvia palveluja ovat

- avopalveluohjaus
- varhaiskuntoutus
- työtoiminta
- päivätoiminta
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- asumispalvelut
- tilapäinen hoito (intervalli)

4.3.4. Kehitysvammalain mukaiset palvelut ja tukitoimet

Palveluohjaus ja varhaiskuntoutus

Palveluohjauksella tuetaan kaiken ikäisiä kehitysvammaisia ja heidän perheitään. Palveluohjauksen avulla pyritään varmistamaan, että lapsi ja hänen perheensä saavat tarvitsemansa tuen ja avun arkeen. Palveluohjaus voi olla lapsen kuntoutustarpeen selvittämistä, keskusteluapua arjen haasteissa, oikeisiin palveluihin ohjaamista tai koko perheen jaksamisen tukemista. Varhaiskuntoutus on tavoitteellista vaikuttamista lapsen kehitykseen ja toimintakykyyn erityisesti varhaislapsuudessa. Varhaiskuntoutuksen tavoitteena on päästä mahdollisimman lähelle eliniän mukaisia taitoja eri osa-alueilla. Varhaiskuntoutuksen eri keinot huomioidaan erityishuolto-ohjelmassa.

Palveluohjausta ja varhaiskuntoutuksen ohjaajan kotikäyntejä toteutetaan vammaispalvelujen avopalveluohjaus yksikön toimesta.

Varhaiskuntoutuksen keinot voivat olla esimerkiksi

- avohuollonohjaajan lapsen kotona antama ohjaus ja kuntoutus
- erilaiset terapiat, kuten fysio-, toiminta- ja puheterapiat
- päiväkotikuntoutus

Avotyötoiminta

Avotyötoiminta on kuntouttavaa työtoimintaa, johon kehitysvammainen osallistuu yleensä jatko-opintojen tai peruskoulun jälkeen tai jos henkilö ei kykene työllistymään yleisille työmarkkinoille.

Avotyötoiminnan tavoitteena on tukea ja edistää kehitysvammaisen toimintakykyä sekä mahdollistaa erilaisten taitojen harjoittelu. Avotyötoiminta tukee myös vuorovaikutustaitojen ja minäkuvan kehittymistä.

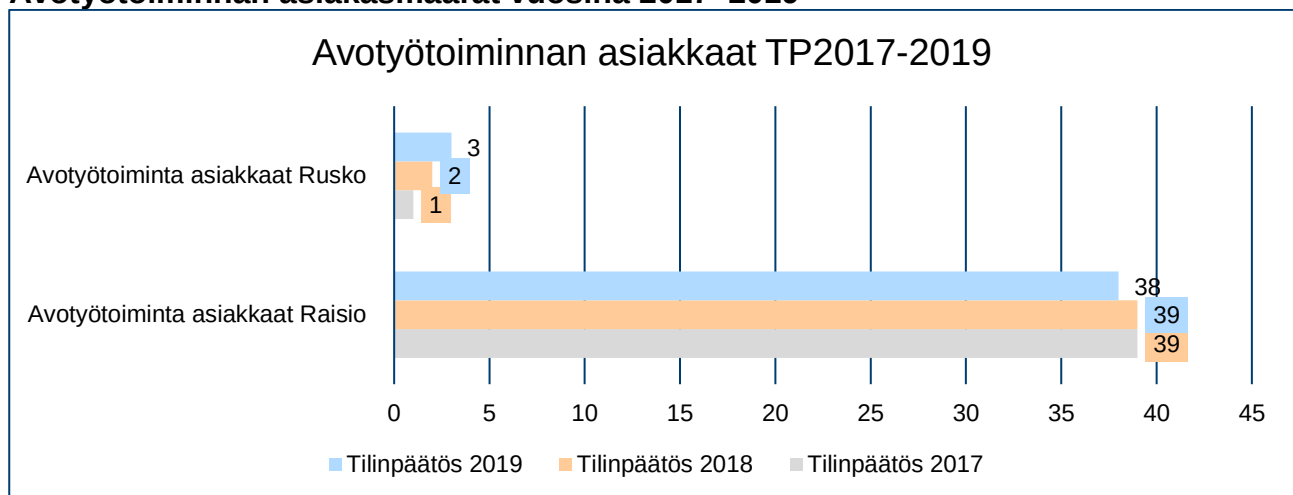
Avotyötoimintaa järjestetään pääasiassa kaupungin omissa yksiköissä tavallisilla työpaikoilla, joissa avotyöntekijälle kuuluvat erilaiset avustavat tehtävät. Työtoimintatehtäviä voivat esimerkiksi olla erilaiset keittiö-, pesula- ja siivoustehtävät, pihatyöt kiinteistöhuollossa tai päivätoimintaryhmässä avustaminen.

Sopivia työtehtäviä pohditaan yhdessä asiakkaan ja avotyötoiminnan ohjaajan kanssa. Työtehtäviä ja -paikkaa etsiessä otetaan huomioon asiakkaan koulutustausta, taidot ja toiveet. Ohjaaja hakee työtoimintapaikan ja hoitaa mm. kirjalliset järjestelyt.

Jos avotyötoiminta perustuu kehitysvammaisten erityishuoltolakiin ja se on kirjattu erityishuolto-ohjelmaan, avotyöntekijällä on oikeus ilmaiseen kuljetukseen työpaikalleen. Työtoiminnasta maksetaan asiakkaalle työosuusrahaa. Avotyötoiminnalla ei ole konkreettisesti omaa toimitilaa, koska tehtävää hoidetaan tavallisilla työpaikoilla.

Avotyötoiminnan henkilöstömäärä on toimintaterapeutti (0,3) ja lähihoitaja (0,3).

Avotyötoiminnan asiakasmäärät vuosina 2017–2019

Työtoiminta

Työtoiminta on sosiaalisesti kuntouttavaa ja sen tavoitteena on henkilön toimintakyvyn ylläpitäminen ja kehittäminen. Työtoiminnassa tehdään erilaisia kädentöitä ja opetellaan kodinhoidollisia taitoja.

Työtoimintaan osallistuvat asiakkaat tarvitsevat ohjausta ja tukea työtehtävistä suoriutumisesta. Työtehtävät suunnitellaan aina yksilöllisesti asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Toiminta tapahtuu pienryhmässä ohjaajan kanssa. Toiminnassa korostuu uusien taitojen opettelu ja harjoittelu.

Jos työtoiminta perustuu kehitysvammaisten erityishuoltolakiin ja se on kirjattu erityishuolto-ohjelmaan, avotyöntekijällä on oikeus ilmaiseen kuljetukseen työpaikalleen. Työtoiminnasta maksetaan asiakkaalle työosuusrahaa.

Työtoimintaa järjestetään omana toimintana sekä ostopalveluna. Työtoimintakeskus Touhula on Raision kehitysvammahuollon oma työtoimintakeskus. Touhulassa työskentelee yksi työvalmentaja.

Työtoimintakeskus Touhula (Sairaalakatu 1, 21200 Raisio)

Sisäänkäynti

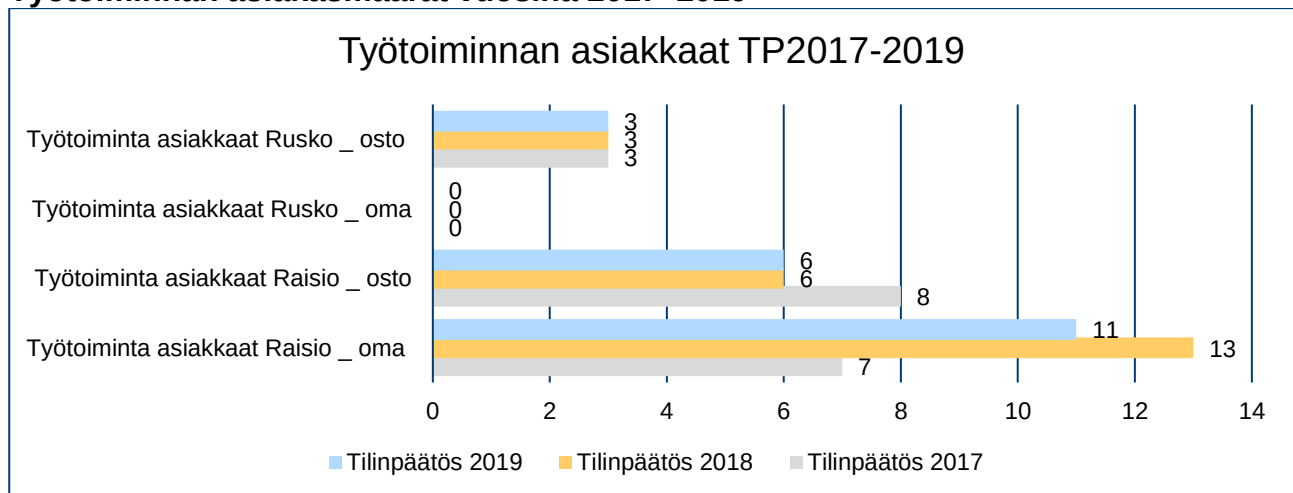

Keittiötilat

Rakennusvuosi	1952
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	101

Työtoimintakeskus Touhulan tilat sijaitsevat Kerttulakodin ensimmäisessä kerroksessa. Touhulan tiloja ovat puutyötila, pyykinpesutila, keittiötila sekä kädentaitotila.

Työtoiminnan asiakasmäärät vuosina 2017–2019

Päivätoiminta sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Päivätoiminta on tavoitteellista ja kuntouttavaa kehitysvammalain mukaista toimintaa. Päivätoiminnan tarkoituksena on tarjota mielekästä tekemistä kehitysvammaisen elämään ja samalla rytmittää arkea.

Päivätoiminnassa opetellaan uusia taitoja ja ylläpidetään jo opittuja taitoja erilaisten toimintojen kautta. Päivätoimintapäivä suunnitellaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeiden mukaan, jotta jokaisella on mahdollisuus osallistua toimintaan ja saada mielekkäitä kokemuksia.

Päivätoiminnassa on kolme toiminnallista ryhmää

- Aistiryhmä
- Kokemusryhmä
- Mahtava-ryhmä

Asiakkaat jakautuvat ryhmiin toimintakyvyn ja tavoitteiden mukaisesti. Avun ja ohjauksen tarve vaihtelee ryhmittäin. Ohjelmaan kuuluu monipuolista toimintaa, kuten esimerkiksi päivittäinen ulkoilu, leipominen ja erilaiset retket. Päivätoiminnassa käytetään korvaavia kommunikaatiomenetelmiä, kuten kuvia, tukiviittomia ja selkokieltä. Asiakkaille laaditaan palvelusuunnitelmat.

Työtoimintaa järjestetään omana toimintana sekä ostopalveluna. Omana palveluna päivätoiminta toteutuu arkisin Kotikullan tiloissa, johon osallistuvat Kotikullassa asuvat asiakkaat sekä yksikön ulkopuolella asuvia kehitysvammaisia.

Päivätoiminnan tilat sijaitsevat Kotikullan tiloissa, jossa päivätoiminnalle on varattu oma tila rakennuksen toisessa päässä. Päivätoiminnan käytössä on muun muassa aistihuoneet ja terapiahuone.

Päivätoiminta/Kotikulta (Sairaalakatu 3, 21200 Raisio)

Kotikullan päivätoiminta

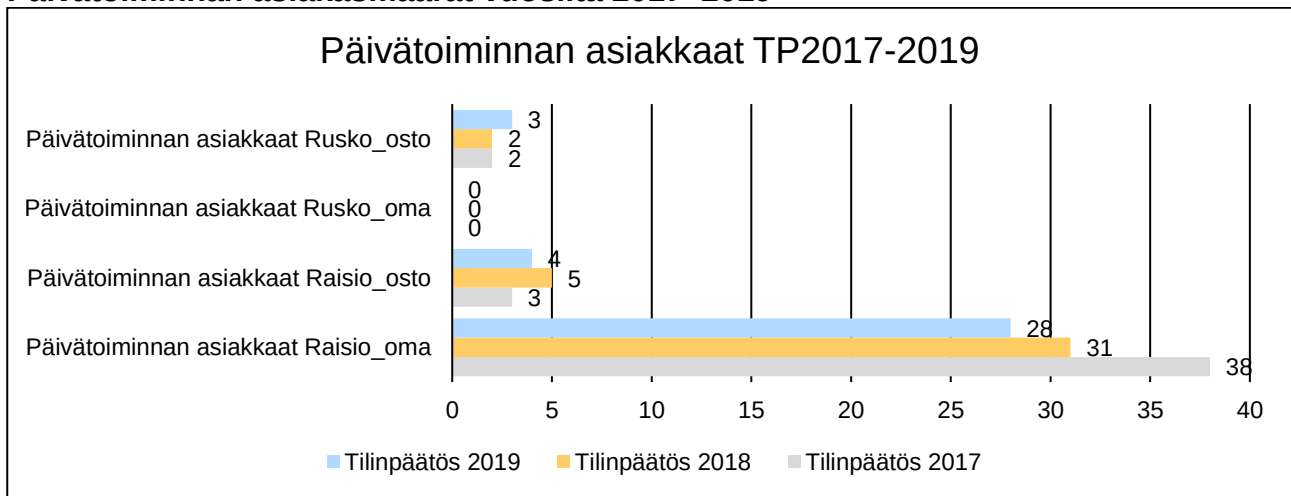

Kotikullan valkoinen huone

Rakennusvuosi	2004
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	150

Päivätoiminnassa työskentelee toimintaterapeutti (0,5), lähihoitaja (1) ja avustaja (1).

Päivätoiminnan asiakasmäärät vuosilta 2017–2019

4.3.5. Asumispalvelut

Asunnon ja siihen liittyvien palvelujen valinnassa lähtökohtana tulee olla kunkin henkilön yksilölliset toiveet ja tarpeet. Asunnon ja asuin ympäristön lisäksi tärkeitä ovat asumiseen liittyvä yksilöllinen tuki ja palvelut, joiden tavoitteena on mahdollistaa kehitysvammaiselle henkilölle oman näköisensä elämä.

Kaikissa asumispalvelumuodoissa tuetaan kehitysvammaisen omatoimisuutta sekä pyritään monipuolisesti kehittämään ja ylläpitämään olemassa olevia arjen taitoja. Erilaisten asumispalvelumuotojen tavoitteena on osallisuutta tukeva mahdollisimman itsenäinen elämä. Asumisharjoittelu antaa mahdollisuuden kokeilla ja harjoitella itsenäiseen elämään liittyviä taitoja riittävän tuen avulla.

Kehitysvammaisille tulee olla tarjolla erilaisia asumisen vaihtoehtoja ja asumista tuetaan erilaisilla tukitoimilla. Kehitysvammaisten asumisen palveluista käytetään käsitteitä tuettu asuminen, ohjattu asuminen ja autettu asuminen. Lisäksi asuminen on mahdollista myös perhekodissa (perhehoito).

Kotona asumisen sekä omaisten jaksamisen tueksi kehitysvammaisen henkilön (lapsen, nuoren ja aikuisen) on mahdollista asua tilapäisesti asumispalveluyksikössä tai perhehoidossa.

Raisiossa kehitysvammaisten asumispalveluja järjestetään omana toimintana, jota täydennetään yksityisten palveluntuottajien palveluilla.

Tuettu ja ohjattu asuminen (Nalli)

Nallin tuettu asuminen sopii henkilölle, joka on melko itsenäinen päivittäisissä toiminnoissaan. Nallin asuntolan ohjaajat antavat ohjausta ja tukea tuetun asunnon asukkaille. Ohjaajat tapaavat asiakkaita kerran viikossa joko heidän kotonaan kotikäynnillä tai asiakas tulee vierailemaan Nallin asuntolaan. Tuen määrä vaihtelee yksilöllisesti.

Tuettu asuminen voidaan järjestää vuokra-asuntoihin sekä omistusasuntoihin. Tuetun asumisen vuokra-asuntoja Raisiossa on Nallin asuntolan välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla rivitaloissa. Lisäksi tuettua asumista on Raision keskustassa Sarkalanhovin kerrostalossa.

Nallin tuettu asuminen (Raatinmiehenkatu 3, 21200 Raisio)

Rakennusvuosi	1993
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	295

Raatinmiehenkadun rivitalossa asuntoja on yhteensä 7 asuntoja 7 ja varasto.

Nallin ohjattu asuminen on tarkoitettu 18 vuotta täyttäneille kehitysvammaisille, jotka ovat melko omatoimisia päivittäiseen elämään liittyvissä taidoissa. Yksi asunnoista on tarkoitettu asumisharjoitteluun.

Nallin ohjattu asuminen (Raatinmiehenkatu 3, 21200 Raisio)

Sisäänkäynti

Rakennusvuosi	1991
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	395

Esimerkki sisätiloista

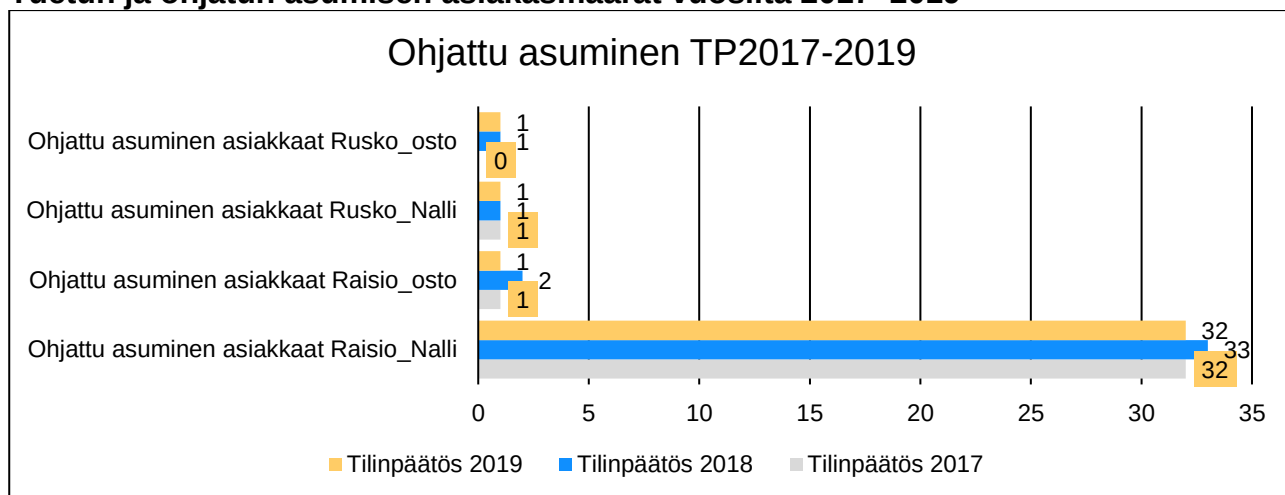
Ohjattu asuminen sopii henkilölle, joka tarvitsee jonkin verran apua, tukea ja ohjausta päivittäisissä toiminnoissaan. Ohjatun asumisen Nallin tilat koostuvat 10 asunnosta, kahdesta keittiöstä, kahdesta olohuoneesta sekä yhteissauna ja suihkutiloista. Lisäksi käytössä on parveke, terassi sekä avoin piha-alue. Ohjatussa asumisessa ei ole yövalvontaa, mutta henkilö saa asumiseensa päivittäin henkilökunnan apua, tukea ja ohjausta, pääsääntöisesti iltaisin ja viikonloppuisin.

Nallissa asuminen on yhteisöllistä. Aukkaat osallistuvat yhteiseen toimintaan, ruokailuhetkiin, keittiö- ja siivoustehtäviin. Nallin asukkaat saavat yksilöllistä ohjausta ja tukea itsensä huolehtimiseen, kodinhoitoon sekä erilaisten asioiden hoitoon, kuten raha-asiat, apteekkiasiat ja etuusasiat.

Aukkaat käyvät säännöllisessä avotyössä, työtoiminnassa tai opiskelevat. Vapaa-aikana asukkailla on erilaista harrastustoimintaa.

Nallin tuetun ja ohjatun asumisen palvelussa työskentelee sosiaaliohjaaja (1), lähihoitajat (2), laitoshuoltaja (0,25) ja toimintaterapeutti (01).

Tuetun ja ohjatun asumisen asiakasmäärät vuosilta 2017–2019

Autettu asuminen (tehostettu asuminen/Kotikullan asumisyksikkö)

Autettu asuminen sopii henkilölle, joka tarvitsee paljon apua, hoitoa, ohjausta ja tukea päivittäisissä toiminnoissaan. Autetussa asumisessa apu, tuki ja hoito ovat saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina.

Raisiossa autettua asumista järjestetään omana toimintana Kotikullan asumisyksikössä. Lisäksi autettua asumista ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.

Kotikullassa on viisi pienkotia, joissa on kehitysvammaisille yhteensä 22 asuntoa. Jokaisessa pienkodissa asukkaalla on oman huoneen lisäksi käytössään yhteinen tupakeittiö, suihku-, wc- ja oleskelutila. Lisäksi asukkaiden käytössä on sauna, terapia-allas, päivätoiminnan tila ja erilaiset terapia- ja aistihuoneet sekä niiden välineet.

Kotikullassa on lisäksi yksi intervallihuone, joka tarjoaa tilapäishoitoa omaishoitajan lakisääteisiin vapaapäiviin sekä kotona asuvan kehitysvammaisen kotona asumisen tukemiseen. Lyhytaikaishoidon tavoitteena on tukea kehitysvammaisen kotona selviytymistä mahdollisimman pitkään. Tavoitteena on myös tukea omaishoitajien jaksamista keventämällä jatkuvaa vastuuta ja hoitomäärää.

Kotikullan asukashuoneet ovat yhden hengen huoneita, joihin mahtuvat myös tarvittavat apuvälineet (pyörätuolit, nosturit jne.). Huoneessa on valmiiksi hoitosänky. Aukkaat voivat sisustaa huoneensa henkilökohtaisilla tavaroilla. Talon yleiset tilat ovat tilavia ja suunniteltu apuvälineillä kulkemiseen. Siirryttäessä tilasta toiseen ei ole kynnyksiä. Aukkailla on vapaus liikkua yksikön tiloissa.

Kotikulta (Sairaalakatu 3, 21200 Raisio)

Esimerkki asunnosta

Piha-alue

Sisäpiha

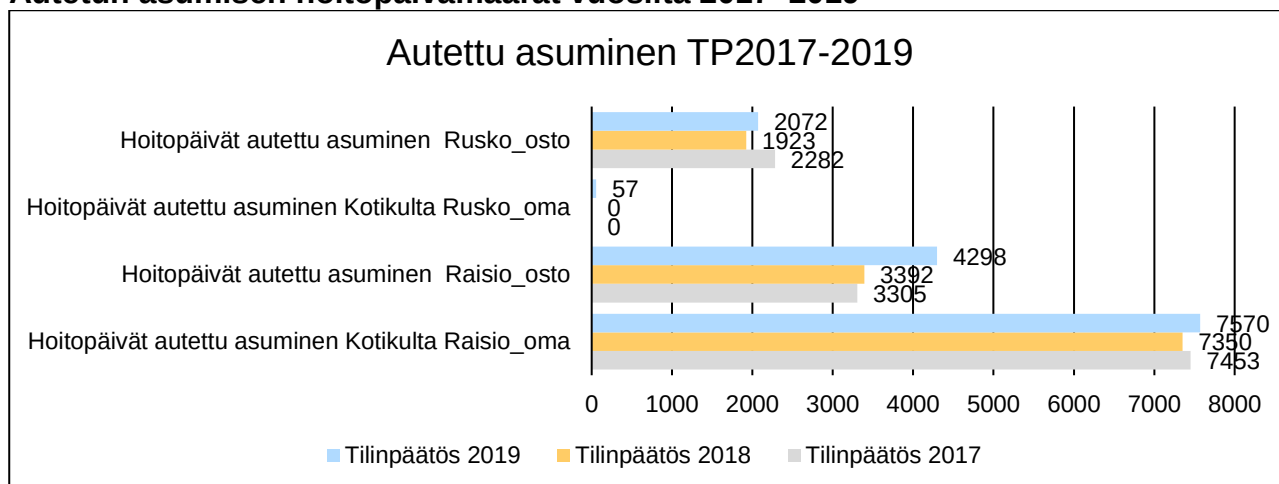
Rakennusvuosi	2004
Omistussuhde	Oma
Tilat (m2)	1092

Kotikullan ympäristössä on kaunis piha-alue, joka on aidattu. Piha-alueella on mm. esteetön kasvihuone, keinuja ja tasapainorata. Kotikullan välittömässä läheisyydessä on pieni urheilukenttä Kotikullan asukkaiden käytössä.

Kotikullassa asuvilla ja siellä tilapäishoidossa käyvillä intervalliasiakkaila on usein erilaisia perussairauksia sekä toimintakykyrajoitteita. Aukkaat tarvitsevat hoidon ja hoivan lisäksi kuntouttavaa toimintaa, kuten arkipäivisin järjestettävää päivätoimintaa Kotikullan tiloissa.

Kotikullassa työskentelee koko kehitysvammahuollon lähiesimies/apulaissastonhoitaja (1), sairaanhoitaja (1), lähihoitajat (14,5), toimintaterapeutti (0,1), avustaja (0,5) ja laitoshuoltaja (0,7). Koko Kotikullan henkilöstö työskentelee palveluyksikönjohtaja alaisuudessa.

Autetun asumisen hoitopäivämäärät vuosilta 2017–2019

Perhehoito

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoidon tavoitteena on antaa hoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen ja perhehoidossa olevan henkilön tarpeiden mukaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä perusturvallisuuden ja sosiaalisten suhteiden edistämiseen.

Kehitysvammaisten henkilöiden perhehoidossa lasten ja nuorten perhehoidon tavoitteena on tukea kehitystä ja hyvinvointia sekä vanhempien jaksamista. Aikuisten kehitysvammaisten henkilöiden perhehoidossa on tärkeää yhteisöllisen asumisen järjestäminen sekä osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen ja ylläpitäminen.

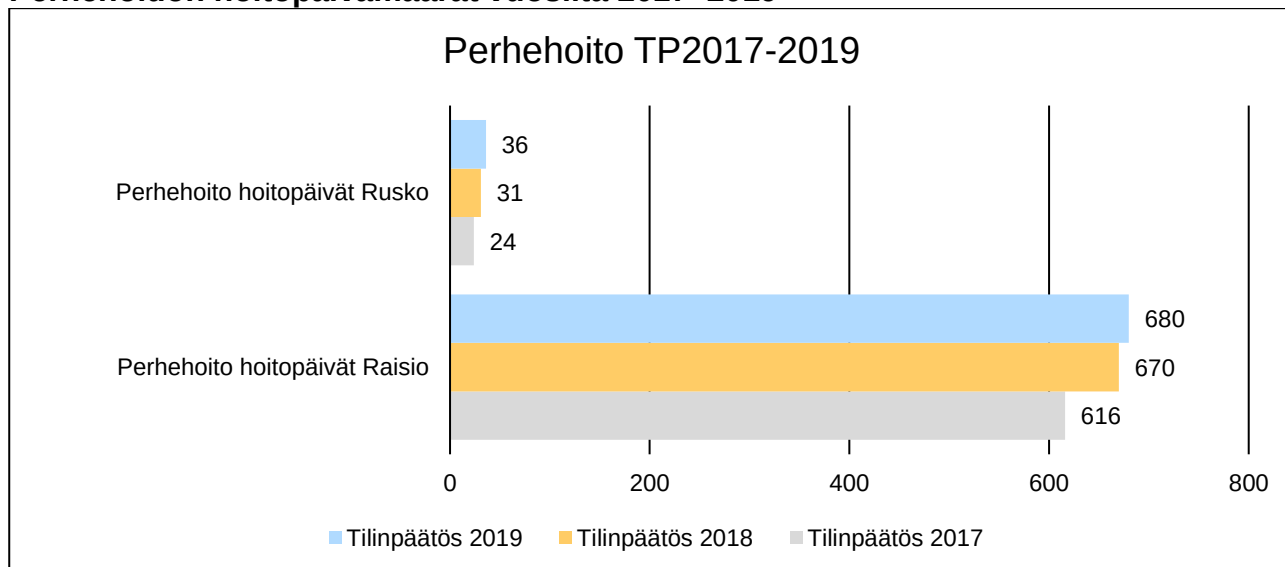
Perhehoito sopii kaikenikäisille. Se tarjoaa kodinomaisen asumisympäristön lisäksi pysyviä ihmissuhteita ja yksilöllistä hoivaa sekä huolenpitoa. Perhehoidossa on mahdollisuus osallistua perheen arkeen.

Pitkäaikainen perhehoito on ensisijainen vaihtoehto kehitysvammaisille lapsille ja nuorille, jotka eivät voi elää omassa kodissaan. Aikuisikäisten kehitysvammaisten henkilöiden jatkuva perhehoito voi olla joko itsenäiseen / tuettuun asumiseen valmentavaa tai pysyvä asumisen ja elämisen järjestely.

Perhehoito voi olla myös lyhytaikaista säännönmukaisia vuorohoitajaksoja tai määräaikaisia hoitajaksoja esimerkiksi omaishoitajan vapaapäivien sijaishoitona.

Raisio ja Rusko kuuluvat Varsinais-Suomen maakunnalliseen ikäihmisten ja kehitysvammaisten perhehoitoyksikköön.

Perhehoidon hoitopäivämäärät vuosilta 2017–2019

4.3.5. Kehitysvammahuollon talouden tunnusluvut

Kehitysvammahuollon tilipäätökset tiliryhmittäin vuosilta 2017–2019, Raisio ja Rusko erikseen kuvattuina.

Kehitysvammahuolto Raisio	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019
Tuotot (€)	233 459,23	227 049,72	296 461,59
Myyntituotot (€)	25 875,92	24 549,36	109 938,00
Maksutuotot (€)	122 670,74	121 264,41	109 896,09
Tuet ja avustukset (€)	10 042,06	7 749,28	8 921,63
Vuokratuotot (€)	74 870,51	73 099,84	67 705,87
Muut tuotot (€)	0,00	386,83	0,00
Toimintakulut (€)	-2 351 386,67	-2 483 569,19	-3 229 810,58
Henkilöstökulut (€)	-1 365 439,68	-1 411 037,39	-1 382 294,05
Palveluiden ostot (€)	-699 739,87	-744 734,82	-1 589 970,21
Aineet ja tarvikkeet (€)	-34 890,77	-42 214,87	-33 265,97
Avustukset (€)	-251 029,74	-285 467,44	-223 580,64
Vuokrat (€)	-8,19	0,00	-353,08
Muut kulut (€)	-278,42	-114,67	-346,63
Toimintakate (€)	-2 117 927,44	-2 256 519,47	-2 933 348,99

Kehitysvammahuolto Rusko	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019
Tuotot (€)	2 831,82	3 243,24	3 609,22
Myyntituotot (€)	15,00	70,73	107,24
Maksutuotot (€)	2 177,12	2 289,11	2 242,01
Tuet ja avustukset (€)	0,00	228,29	282,25
Vuokratuotot (€)	639,70	641,94	977,72
Muut tuotot (€)	0,00	13,17	0,00
Toimintakulut (€)	-511 686,94	-538 437,01	-585 588,87
Henkilöstökulut (€)	-10 543,30	-11 755,73	-18 884,07
Palveluiden ostot (€)	-432 262,90	-448 590,68	-538 268,99
Aineet ja tarvikkeet (€)	-66,12	-129,42	-239,34
Avustukset (€)	-68 814,62	-77 961,18	-28 192,96
Vuokrat (€)	0,00	0,00	-2,64
Muut kulut (€)	0,00	0,00	-0,87
Toimintakate (€)	-508 855,12	-535 193,77	-581 979,65